

9.6.2015

Yksikön päällikkö

Hyvinkään kaupunki
Mettälä Jari

**Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto Kytäjän kartanon
talouskeskuksen alueen asemakaavan osallistumis- ja
arviointisuunnitelmasta**

HEL 2015-005251 T 10 03 01

Hyvinkään kaupunki on pyytänyt Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Kytäjän kartanon talouskeskuksen alueen asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo lausuu pyydettyä seuraavaa.

Asemakaavoitettava alue on kooltaan noin 7,2 hehtaaria. Maanomistajan tavoitteena on kehittää aluetta siten, että talouskeskuksen alueella voi maaseutuelinkeinojen lisäksi olla majoitus-, matkailu- ym. toimintaa.

Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa maakuntakaavassa Kytäjän kartanon alue on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi kohteeksi. 4. vaihemaakuntakaavassa Kytäjän kartanon kulttuurimaisema on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Kytäjän kirkko on valtakunnallisesti arvokas kohde (Rky-2009).

Kytäjän osayleiskaavassa (vahvistettu 24.5.1995) asemakaavoitettava alue on osoitettu maatalojen talouskeskusten ja maataloutta tukevien elinkeinojen alueeksi (AM-1). Aluetta koskee lisäksi osa-aluemerkintä sr, jonka mukaan alueen rakennettu ympäristökuva on säilytettävä. Osa-alueetta sr koskee kaavamääräys, jonka mukaan alueeseen liittyy kulttuurihistoriallisia tai rakennustaiteellisia arvoja. Olemassa olevia rakennuksia korjattaessa ei saa heikentää niiden kulttuurihistoriallista tai rakennustaiteellista arvoa. Lisä- ja uudisrakennukset on sijoitettava ympäristöä täydentäen ja niiden on sopeuduttava materiaaleiltaan ja mittakaavaltaan olemassa oleviin rakennuksiin. Lisäksi kielletään rakentamista tai suorittamista muita toimenpiteitä niin, että sr-alueen kulttuurihistorialliset tai rakennustaiteelliset arvot heikkenevät.

9.6.2015

Yksikön päällikkö

Hyvinkään kaupungin asettaman tavoitteen mukaan asemakaavan tulee noudattaa Kytäjän osayleiskaavaa ja tarkentaa siinä esitettyjä periaatteita. Asemakaavatyön yhteydessä selvitetään asemakaava-alueella olevien rakennusten ja kulttuurimaiseman kulttuurihistorialliset arvot ja mahdolliset muinaisjäänneet alueella. Samalla määritellään rakennusten suojelun ja säilyttämisen mahdollisuudet. Uudis- ja lisärakentamisen edellytyksiä tutkitaan, siten että se sovitetaan mahdollisimman hyvin yhteen kulttuuriympäristön arvojen kanssa.

Kytäjän kartanon talouskeskus sijaitsee maisemallisessa kiintopisteessä Kytäjärven rannalla, jossa maastoltaan korkea ja metsäinen alue päättyy alaviin peltoihin. Asemakaavoitettava alue rajautuu pohjoisessa yksityiseen Kytäjän luonnon-suojelualueeseen ja Natura 2000 -alueeseen.

Kartanon päärakennus on rakennettu 1878 ja sitä on laajennettu ja muutettu useaan kertaan. Tällä hetkellä päärakennuksesta on jäljellä vesikatto ja hirsirunkoa. Pihapiirissä on paakarintupa ja autotallirakennus. Kaavoitettavalla alueella on myös rantasauna, ”Huvitus”, ja vanha konttorirakennus sekä sen sauna. Alueeseen kuuluu lisäksi entinen asemarakennus varastointeen. Kaavoitettavan alueen pohjoispuolella on runsaasti eri-ikäisiä ja erilaisia rakennustyyppisiä: asuinrakennuksista maa- ja metsätalouteen liittyviin rakennuksiin.

Rannan ja päärakennuksen välissä on kivimuurein terassoitu puisto. Sommitelman keskiakselia korostavat portaat ja istutusastia. Etupihan käytävät eivät ole säilyneet, mutta veistoksia, portinpylväät ja puustoa on sen sijaan jäljellä. Kartanoon johtava koivukujanteella on maisemassa tärkeä merkitys. Erityisen arvokkaita ovat puiston vanhat lehtipuut.

Maakuntamuseo esittää, että suunnittelualueesta tehdään ympäristöhistoriallinen selvitys kaava-aineistoon liitettäväksi. Se pitää sisällään yksittäisten rakennusten dokumentoinnin valokuvien, rakennushistorian lyhyesti ja rakennusten nykytilan analyysin. Lisäksi alueella säilyneet rakenteet, puisto, pellot ja niityt sekä vanha tiestö tulee selvityksessä esittää havainnollisesti.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo korostaa, että Kytäjän kartanoalueen muodostama kulttuuriympäristö on kokonaisuus. Sillä on merkittävä maisemallinen sijainti Kytäjärven rannalla. Alueella tehtävien muutosten on oltava sellaisia, että ne sopeutuvat alueen arvokkaaseen kulttuuriympäristöön ja maisemaan mahdollisimman hyvin. Ne kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset, joiden suojeluarvo on säilynyt, tulee merkitä asemakaavaan suojeltaviksi rakennuksiksi.

9.6.2015

Yksikön päällikkö

Rakennukset tulee pitää kunnossa ja jos ne ovat päässeet huonoon kuntoon, ne tulee kunnostaa rakennuksen ominaispiirteitä kunnioittavalla tavalla. Suojelumääräyksissä tulee käydä ilmi mm. seuraavaa: Kulttuurihistoriallisesti /rakennustaiteellisesti /maiseman kannalta arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennus tulee pitää kunnossa. Korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ominaispiirteet säilyvät. Korjaus- ja muutostöissä tulee käyttää alkuperäisen kaltaisia rakennusosia tai -materiaaleja. Museoviranomaiselle tulee varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kartanon puistoon tulee niin ikään liittää tarvittavat suojelumääräykset.

Museovirasto on lausunnon antaja arkeologisen perinnön osalta.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Anne Mäkinen
yksikön päällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus